

Sygn. akt PR2 Ds.280.2016.V

**POSTANOWIENIE
O ODMOWIE WSZCZĘCIA DOCHODZENIA**

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Krzysztof Sakowski prokurator Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie
po rozpoznaniu zawiadomienia Starosty Pruszkowskiego z dnia 6 maja 2016 r. (data
wpływu: 12 maja 2016 r.) w sprawie doprowadzenia Gminy Nadarzyn do niekorzystnego
rozporządzenia mieniem przez Ochotniczą Straż Pożarną w Nadarzynie i Młochowie, tj. o
czyn z art. 286§1 k.k.

na podstawie art. 305§1 i §3 k.p.k., art. 17§1 pkt 2 k.p.k., art. 325a§2 k.p.k.

postanowił

odmówić wszczęcia dochodzenia w sprawie:

1. doprowadzenia Gminy Nadarzyn w lutym 2016 r. w Nadarzynie, w celu osiągnięcia
korzyści majątkowej, do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 89
078 zł za pomocą wprowadzenia w błąd co do ilości godzin akcji ratowniczych i szkoleń, w
której udział brali członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej w Nadarzynie w 2015 r., a za
które ekwiwalent pieniężny wypłaciła Gmina Nadarzyn,
tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

na zasadzie art. 17§1 pkt 2 k.p.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego;

2. doprowadzenia Gminy Nadarzyn w lutym 2016 r. w Nadarzynie w celu osiągnięcia
korzyści majątkowej do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 19 404
zł za pomocą wprowadzenia w błąd co do ilości godzin akcji ratowniczych i szkoleń, w
której udział brali członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej w Młochowie w 2015 r., a za
które ekwiwalent pieniężny wypłaciła Gmina Nadarzyn,
tj. o czyn z art. 286§1 k.k.

na zasadzie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego;

Uzasadnienie

W dniu 12 maja 2016 r. do tut. Prokuratury wpłynęło zawiadomienie Starosty Powiatu Pruszkowskiego z dnia 6 maja 2016 r. dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa doprowadzenia Gminy Nadarzyn do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym za pomocą wprowadzenia w błąd przez Ochotniczą Straż Pożarną w Nadarzynie i Młochowie co do ilości godzin akcji ratowniczych i szkoleń, za które ekwiwalent pieniężny wypłaciła Gmina Nadarzyn.

Z treści zawiadomienia wynikało, iż w dniu 20 kwietnia 2016 r. Starosta został poinformowany przez Wiktora Majewskiego z portalu nadarzyn.tv o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu Ochotniczej Straży Pożarnej w Nadarzynie i Młochowie w związku z zawyżaniem ilości godzin akcji ratowniczych i szkoleń zgłaszanych do Gminy Nadarzyn w celu wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za rok 2015. Wiktor Majewski wskazał, iż łącznie wszyscy strażacy z OSP Nadarzyn wypracowali według zestawienia skierowanego do Państwowej Straży Pożarnej tylko około 1000 godzin. Z załączonego do zawiadomienia pisma z Urzędu Gminy Nadarzyn z dnia 19 lutego 2016 r. wynikało natomiast, że decyzją nr 2/2016 z dnia 19 lutego 2016 r. wypłacono ekwiwalent dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Nadarzynie i Młochowie, którego wysokość za jedną godzinę w działaniu ratowniczym lub szkoleniu wynosiła 22 zł. Ochotnicza Straż Pożarna w Nadarzynie zgłosiła za rok 2015 łącznie 4049 godzin, a Ochotnicza Straż Pożarna w Młochowie – 882 godziny.

W związku treścią powyższego zawiadomienia podjęto czynności sprawdzające w trybie art. 307 k.p.k. pod kątem ewentualnego zaistnienia występku określonego w art. 286 § 1 k.k.

Z pisma uzyskanego od Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie z dnia 1 czerwca 2016 r. wynikało, że według posiadanej ewidencji członkowie Ochotniczych Straży Pożarnych w Nadarzynie oraz Młochowie uczestniczyli łącznie w 2015 r. w 598 godzinach szkoleniowych organizowanych przez PSP – w tym w przypadku OSP Młochów – 425 godzin, a OSP Nadarzyn – 173 godziny. Nadto Ochotnicza Straż Pożarna w Nadarzynie zgłosiła do PSP w Pruszkowie swój udział za 2015 r. w 944 godzinach i 30 minutach akcji ratowniczo-gaśniczych, a Ochotnicza Straż Pożarna w Młochowie – w 354 godzinach i 42 minutach. Wskazano również, iż jednostki OSP uczestniczą, poza zgłaszanymi do PSP szkoleniami i akcjami ratowniczo-gaśniczymi, także

w ćwiczeniach, które są ewidencjonowane tylko przez OSP i które mogą być podstawą wypłaty ekwiwalentu przez gminę. Poza tym szereg wyjazdów jednostek OSP określanych jako „wyjazdy gospodarcze” nie jest wynikiem dyspozycji Stanowiska Kierowania KP PSP w Pruszkowie. Powody i zakres takich wyjazdów wynikają wyłącznie z ustaleń między gminą a jednostką OSP, mogą one dotyczyć np. udziału w pokazach sprzętu na terenie gminnych placówek oświatowych. Nadto z treści pisma jednoznacznie wynikało, że udział członków OSP w innych szkoleniach nieorganizowanych przez PSP Pruszków np. z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, nie jest ewidencjonowany przez PSP.

Zwrócono się również do Ochotniczej Straży Pożarnej w Młochowie i Nadarzynie z prośbą o wyjaśnienie zasad naliczania godzin będących podstawą wypłaty ekwiwalentu przez Gminę Nadarzyn oraz przyczyn dysproporcji między ilością godzin zgłaszanych do PSP w Pruszkowie i Gminy Nadarzyn.

Z informacji uzyskanych od Ochotniczej Straży Pożarnej w Nadarzynie wynikało, że ilość godzin za akcje ratowniczo-gaśnicze, szkolenia pożarnicze oraz wykonywane czynności została zgłoszona w dniu 22 grudnia 2015 r. do Urzędu Gminy Nadarzyn za rok 2015 i wynosiła 4049 godzin. W dniu 31 maja 2016 r. członkowie OSP Nadarzyn dokonali przeliczenia godzin i ostatecznie ich ilość wynosiła 4066,05 godzin. Powyższa sytuacja wynikała z pomyłki przelicznika. Czas pracy strażaków przy akcjach ratowniczo-gaśniczych i czas w szkoleniach pożarniczych zadysponowanych lub prowadzonych przez PSP Pruszków naliczany jest na podstawie sporządzonych protokołów. Poza tym członkowie OSP biorą udział także w innych szkoleniach, zawodach, zajmują się zabezpieczaniem imprez masowych, współpracują w ramach swojej działalności statutowej z organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi i placówkami oświatowymi. Godziny wypracowane z tego tytułu nie są rejestrowane przez PSP Pruszków, a wyłącznie przez OSP Nadarzyn i następnie są przedstawiane do Gminy w celu wypłaty ekwiwalentu – i stąd też wynikają dysproporcje między zgłaszanymi godzinami.

Z treści odpowiedzi skierowanej z Ochotniczej Straży Pożarnej w Młochowie wynikało, że za rok 2015 r. OSP zgłosiła do Gminy Nadarzyn 882 godziny udziału jej członków w akcjach ratowniczo – gaśniczych. W dniu 30 maja 2016 r. Komisja Rewizyjna OSP Młochów dokonała kontroli powyższego rozliczenia i z uwagi na przyjęcie błędnej stawki ekwiwalentu ustalono, że w roku 2015 r. wypracowano łącznie 1346,30 godzin. Wskazano również, że w przypadku wykonywania czynności niezwiązanych z działaniami

ratowniczymi istnieją różnice między sposobem naliczania godzin do PSP Pruszków a Gminy Nadarzyn. Wyjazdy zlecone przez Gminę w celu m.in. zabezpieczenia różnego rodzaju imprez lokalnych, ćwiczenia przed zawodami pożarniczymi oraz w nich udział strażaków są traktowane przez PSP jako tzw. wyjazdy gospodarcze. Dyżurny PSP Pruszków mógł tylko zanotować godziny wyjazdu członków OSP do czynności oraz powrotu do remizy, ale nie miał podstaw, by sporządzać meldunek ze zdarzenia i ujmować czas spędzony przez strażaków OSP w zestawieniach prowadzonych przez PSP. Ponadto istnieją różnice w sposobie określania czasu trwania akcji ratowniczo-gaśniczej prowadzonej przez OSP. Do PSP zgłaszany jest czas od momentu zgłoszenia wyjazdu do zdarzenia drogą radiową do chwili zgłoszenia powrotu samochodu do remizy. Natomiast podstawą wypłaty ekwiwalentu będzie również okres, który strażacy OSP poświęcają na m.in. uzupełnienie środków gaśniczych, sporządzenie dokumentacji, wymianę sprzętu używanego w trakcie zdarzenia, przygotowanie pojazdu do następnej akcji. Nadto w przypadku wypłaty ekwiwalentu za udział w szkoleniach do Urzędu Gminy zgłaszany jest również czas pracy kierowcy, który zawiózł uczestników na szkolenie, a do ewidencji PSP taka osoba zgłaszana już nie jest. Poza tym w przypadku działania OSP na terenie powiatu sąsiedniego meldunek składany jest do właściwej miejscowo Komendy Powiatowej PSP, a nie do Pruszkowa.

Gmina Nadarzyn wypłaciła łącznie za rok 2015 w maju 2016 r. ostatecznie kwotę 109 923,84 zł tytułem ekwiwalentu dla OSP Nadarzyn i Młochów. Z pisma uzyskanego od Wójta Gminy Nadarzyn wynikało, że Gmina zweryfikowała zgłoszone do wypłaty ekwiwalentu za rok 2015 r. godziny wypracowane przez OSP Nadarzyn i Młochów i ustaliła, że obie jednostki naliczyły mniej godzin niż powinny, w związku z tym przedstawiły nowe protokoły z przeprowadzonych akcji i szkoleń.

Analiza uzyskanych w toku czynności sprawdzających materiałów prowadzi do przyjęcia wniosku, iż nie doszło w niniejszej sprawie do wyczerpania znamion czynu zabronionego określonego w art. 286 § 1 k.k.

Występek oszustwa, stypizowany w art. 286§1 k.k., jest przestępstwem umyślnym kierunkowym, na co wskazuje znamię „w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”; a zatem może być popełniony wyłącznie w zamiarze bezpośrednim. Wprowadzenie w błąd polega na tym, że sprawca swoimi podstępными zabiegami doprowadza inną osobę do mylnego wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy. Celem sprawcy jest skłonienie konkretnej osoby do rozporządzenia mieniem w oparciu o uświadomiony i zarazem nieprawdziwy obraz

rzeczywistości. Dla uznania, iż mamy do czynienia z wprowadzeniem w błąd, wystarczające jest każde jakiegokolwiek działanie, które może doprowadzić do błędnego wyobrażenia o rzeczywistości u osoby rozporządzającej mieniem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2004 r. sygn. IV KK 381/03). Sprawca musi więc obejmować swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim (kierunkowym) nie tylko to, że wprowadzał w błąd inną osobę (względnie wyzyskuje błąd itp.), ale także i to, że doprowadził ją w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem - i jednocześnie chciał wypełnienia tych znamion (wyrok SN z dnia 6.11.2003 - II KK 9/2003).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż zarówno przedstawiciele OSP Nadarzyn, jak i OSP Młochów nie wprowadzili w błąd Gminy Nadarzyn w celu uzyskania zawyżonego ekwiwalentu. Wbrew twierdzeniom zawartym w treści zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa różnica w ilości godzin za udział w akcjach gaśniczych i szkoleniach zgłaszanych do Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie i Gminy Nadarzyn jest uzasadniona innymi zasadami naliczania tych godzin, co zostało opisane wcześniej. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej członek ochotniczej straży pożarnej, który uczestniczył w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, otrzymuje ekwiwalent pieniężny. Wysokość ekwiwalentu ustala rada gminy w drodze uchwały. Już zatem dyspozycja przywołanego powyżej przepisu wskazuje, iż podstawą wypłaty ekwiwalentu będą nie tylko akcje i szkolenia organizowane przez Państwową Straż Pożarną, ale również przez gminę. Przypomnieć ponownie należy, iż PSP nie ewidencjonuje tzw. wyjazdów gospodarczych, które stanowią podstawę wypłaty ekwiwalentu i są ważnym elementem działalności Ochotniczych Straży Pożarnych. Tytułem przykładu należy wskazać, iż z dokumentacji uzyskanej z Gminy Nadarzyn wynika, iż np. w dniu 30 maja 2015 r. czterech członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Młochowie spędziło 4 godziny w trakcie pokazów dla dzieci w Szkole Podstawowej w Młochowie, tego samego dnia również cztery inne osoby przez 2 godziny brały udział w prezentacji sprzętu w Szkole Podstawowej w Woli Krakowiańskiej. Członkowie OSP Nadarzyn w ramach wyjazdów gospodarczych dokonali np. obstawy dożynek gminnych w dniu 6 września 2015 r. czy pikniku w miejscowości Kanie w dniu 3 października 2015 r. Poza tym Państwowa Straż Pożarna w inny sposób niż gmina nalicza czas trwania akcji gaśniczych oraz nie ewidencjonuje szkoleń organizowanych przez inne

podmioty niż PSP. Podkreślenia również wymaga, iż OSP Nadarzyn oraz Młochów zgłosiły na początku bieżącego roku mniej godzin naliczonych za rok 2015 r. niż według uchwały Rady Gminy Nadarzyn i przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie pożarowej faktycznie mogły, co ostatecznie zostało zweryfikowane przez Gminę. Powyższe okoliczności wskazują, iż Gmina nie została zachowaniem przedstawicieli OSP Nadarzyn i Młochów w żaden sposób wprowadzona w błąd i wypłaciła należny ekwiwalent zgodnie z zasadami określonymi w przywołanych powyżej aktach prawnych.

Wobec stwierdzenia ujemnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., należało odmówić wszczęcia dochodzenia w niniejszej sprawie.

Stąd też postanowiono jak na wstępie.

Wojciech Sobolewski

Pouczenie:

1. Na powyższe postanowienie przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1 k.p.k., art. 325a § 2 k.p.k. oraz 465 § 2 k.p.k.):

- pokrzywdzonemu,

- instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k.,

- osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.

Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.).

Jeżeli prokurator nadal nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wyda ponownie postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*), pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 k.p.k. (tj. prawo do złożenia zażalenia, które zostało uwzględnione przez sąd) może wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od daty doręczenia odpisu postanowienia, które jest równoznaczne z zawiadomieniem o postanowieniu w rozumieniu art. 55 § 1 k.p.k. (art. 330 § 2 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k.).

Akt oskarżenia powinien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 k.p.k.

Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 k.p.k.).

2. Uprawnionym do złożenia zażalenia, o którym mowa w art. 306 § 1 k.p.k., przysługuje prawo przejrzania akt sprawy (art. 306 § 1b k.p.k.).

3. W sprawach z oskarżenia prywatnego zażalenie na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego rozpoznaje prokurator nadrzędny, jeżeli postanowienie zapadło z uwagi na brak interesu społecznego w ściganiu z urzędu sprawcy (art. 465 § 2a k.p.k.).

4. Zażalenie na powyższe postanowienie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie.

Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 § 1 i 2 i art. 460 k.p.k.).

Zarządzenie:

Stosownie do art. 100 § 4 w zw. z art. 106 k.p.k. i 305 § 4 k.p.k. doręczyć odpis postanowienia:

1) pokrzywdzonemu(ej) Gminie Nadarzyn k ***)²⁵ – na adres wskazany w załączniku adresowym – Tom nr 1.

2) pełnomocnikowi pokrzywdzonemu(ej) k*) ***) *Wojciech Sobolewski*

3) instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k. *) *Starosta Pruszkowski, k. 1*

4) osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., art. 306 § 1 pkt 3 k.p.k. *) jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw k*) k **)

Stosownie do art. 305 § 4 k.p.k. powiadomić o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*) osobę zawiadamiającą o przestępstwie, której prawa nie zostały naruszone Starosta Pruszkowski k. 1

za zgodność
świadczą

Wojciech Sobolewski